Raadsbrief

Geachte leden van de raad,

Conform het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid sturen wij u de conceptjaarrekening 2022 en de conceptbegroting 2024 toe met het verzoek uw zienswijze hierover aan ons vóór 15 juni 2023 kenbaar te maken.

Jaarrekening 2022

Bijgaand treft u de jaarstukken 2022 van het programma Crisis- en Rampenbestrijding (C&R) en het programma Regionale Ambulancevoorziening (RAV).

Waar de jaren 2020 en 2021 in het teken stonden van de bestrijding van de gevolgen van de coronapandemie werd 2022 vooral gekenmerkt door de oorlog in Oekraïne, een tekort aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden en asielzoekers, stijgende inflatie en toenemende maatschappelijke onrust. Deze ontwikkelingen hebben effect gehad op de activiteiten van de VRGZ. Zo werd ondersteuning verleend in het creëren van opvangplekken voor verschillende groepen die een veilig onderkomen zochten.

De coronacrisis en de problematiek rond de opvang hebben laten zien dat de samenwerking binnen veiligheidsregio's zich niet langer alleen zal richten op 'flitscrises' maar dat we ons ook moeten prepareren op andersoortige, langdurige en regio-overstijgende crises. Lokale overheden en de Rijksoverheid hebben elkaar nodig om nieuwe complexe vraagstukken het hoofd te kunnen bieden. Dit wordt meegenomen in de voorbereiding op een nieuw wetgevend kader voor de veiligheidsregio's. In 2022 zijn de eerste lijnen van de nieuwe wetgeving zichtbaar geworden in de Contourennota versterking crisisbeheersing en brandweerzorg. Deze lijnen zullen naar verwachting in 2023 tot nieuwe wetgeving leiden.

Naast de ondersteuning in de corona- en opvangproblematiek voerde de VRGZ haar hoofdtaken uit: de operationele dienstverlening op de terreinen van brandweer en ambulancezorg, de meldkamer en de voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De activiteiten zoals beschreven in het Regionaal Beleidsplan 2020-2023 zijn op sommige vlakken door de inzet in de opvang vertraagd.

Programma C&R

Het resultaat van het programma C&R is positiever dan de begroting en conform verwachting in de tussentijdse rapportage t/m augustus. Uit een analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting blijkt dat het positieve resultaat volledig incidenteel van aard is. De structurele componenten zijn per saldo fors negatief (circa € 1.000.000,-). Dit heeft deels te maken met inflatie (zoals brandstof en onderhoudskosten), een toenemend aantal en duur van hulpverleningen (vrijwilligersvergoedingen) en opleidingskosten (hoger verloop, uitstel en inflatie). Deze onderwerpen zijn geadresseerd in de begrotingswijziging 2023 en/of de begroting 2024. Het positieve resultaat (€ 567.000,-) is 1% van het totaal van de opbrengsten.

Programma RAV

Ook het resultaat van het programma RAV is positiever dan in de begroting werd aangenomen. Het resultaat wordt veroorzaakt door de herijking van de financiering van de ambulancedienst na intensieve onderhandelingen met zorgverzekeraars. Daarnaast hebben zorgverzekeraars budget ter beschikking gesteld voor extra diensten. De diensten zijn niet het hele jaar op de weg gezet maar wel volledig gefinancierd waardoor het resultaat geflatteerd is.

Accountantscontrole

De accountantscontrole is afgerond. Zowel voor getrouwheid als rechtmatigheid is een goedkeurende verklaring ontvangen. De verklaring is opgenomen in de jaarrekening.

Samenvatting resultaat en resultaatbestemming

bedragen x € 1.000,-	Totaal VRGZ	Programma C&R	Programma RAV
Resultaat gewijzigde begroting 2022	-910	-910	0
Mutaties bestemde reserves	869	869	0
Resultaat gewijzigde begroting na mutatie reserves	**-41**	**-41**	**0**
Resultaat 2022	1.274	264	1.010
Mutaties bestemde reserves	303	303	0
Gerealiseerd resultaat 2022	**1.577**	**567**	**1.010**
Verschil realisatie t.o.v. de begroting	**1.618**	**608**	**1.010**
Resultaat in % van de opbrengsten	**2%**	**1%**	**3%**

Voorstel resultaatbestemming

In de jaarstukken wordt ten aanzien van de bestemming van bovengenoemde resultaten het volgende voorgesteld (onder de tabel worden de voorstellen nader toegelicht):

Nadere uiteenzetting nog te bestemmen resultaat naar programma	
Vanuit het jaarresultaat 2022 programma RAV wordt voorgesteld om:	
Toe te voegen aan de reserve aanvaardbare kosten RAV	1.010
Totaal programma RAV	**1.010**
Vanuit het jaarresultaat 2022 programma Crisis- en Rampenbestrijding wordt voorgesteld om:	
Toe te voegen aan de algemene reserve Crisis- en Rampenbestrijding tot 5% van de baten	297
Toe te voegen aan de bestemde reserve Prijsstijgingen	270
Totaal programma Crisis- en Rampenbestrijding	**567**
Totaal voorstel voor resultaat 2022[1]	**1.577**

[1] negatief is per saldo onttrekking

Het resultaat van het programma RAV dient te worden toegevoegd aan de reserve aanvaardbare kosten. Inclusief deze toevoeging is de reserve 9% van de opbrengsten. Daarmee is de minimale norm van 10% nog niet bereikt.

Het programma C&R realiseerde in 2022 een positief resultaat van € 567.000,-. Het voorstel voor resultaatbestemming is als volgt:

- Indien positieve resultaten worden behaald geldt als uitgangspunt dat een toevoeging plaatsvindt aan de algemene reserve tot de bestuurlijke norm. Door toevoeging van € 297.000,- aan de bestaande algemene reserve wordt de bestuurlijke norm van 5% bereikt.
- Het Algemeen Bestuur heeft reeds eerder ingestemd met het voorstel om het resultaat dat resteert na toevoeging aan de algemene reserve, toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemde reserve Prijsstijgingen (€ 270.000,-).

Mutatie bestemde reserves

Voor 2022 was een vrijval uit de bestemde reserves begroot van € 869.000,-. Hiervan valt een bedrag van € 303.000,- daadwerkelijk vrij in 2022. De verschillen worden als volgt verklaard:

- Als gevolg van de onderschrijding van de formatie van brandweercentralisten hoeft de begrote vrijval van € 200.000,- uit de bestemde reserve Meldkamer niet plaats te vinden. Met ingang van 21 maart 2023 gaat de meldkamer definitief onderdeel uitmaken van de Meldkamer Oost-Nederland (MKON). De bestemde reserve voor de frictiekosten van het samenvoegen van de meldkamers kan dan definitief vrijvallen.
- Voor de bestemde reserve in het kader van duurzaamheid was in 2022 een vrijval begroot van € 300.000,-, waarvan € 250.000,- ten behoeve van de schuimvormende middelen en € 50.000,- voor de DME. Beide projecten hebben als gevolg van vooronderzoeken vertraging opgelopen. Hierdoor hoeft een deel van de reserve in 2022 niet vrij te vallen (€ 227.000,-).
- Vanuit de bestemde reserve Uitgestelde werkzaamheden is € 114.000,- minder uitgegeven ten behoeve van het project Digitaal centraal. Deze kosten schuiven door naar 2023 en verder. In het kader van rechtmatigheid moet conform de aandachtspunten uit de managementletter nog een aantal stappen worden gezet in de procesbeheersing van inkoop en aanbesteding. Dit traject wordt in 2023 opgepakt. De hiervoor bestemde kosten schuiven derhalve door naar 2023 (€ 25.000,-).

Het uitgavenpatroon ziet er dan als volgt uit:

Uitgavenpatroon bestemde reserves (bedragen x € 1.000,-)						
Bestemde reserve uitgestelde werkzaamheden	**Realisatie 2021**	**Realisatie 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Totaal**	**Saldo eind 2024**
1 Archiefverbetering	45	50	165	69	329	0
2 Onderhoud kazernes	40		130		170	0
3 Kwetsbaarheden HRM	50	50			100	0
4 Crisisorganisatie (opleiden en oefenen)	50				50	0
5 Rechtmatigheid	25		25		50	0
Totaal bestemde reserve uitgestelde werkzaamheden	**210**	**100**	**320**	**69**	**699**	**0**
Overige bestemde reserves	**Realisatie 2021**	**Realisatie 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Totaal**	**Saldo eind 2024**
Bestemde reserve duurzaamheid		73	377		450	0
Bestemde reserve duiktaak		130			130	0
Bestemde reserve meldkamer *			450		450	0
Totaal overige bestemde reserves	**0**	**203**	**827**	**0**	**1.030**	**0**
Totaal	**210**	**303**	**1.147**	**69**	**1.729**	**0**

Conceptbegroting 2024

Bijgaand treft u aan de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ).

Kaderbrief

In de bijlage is een overzicht van de zienswijzen inclusief een reactie daarop opgenomen.

Bijna alle gemeenten hebben een zienwijze ingediend op de Kaderbrief 2024. De rode draad in de zienswijze is de vraag aan de VRGZ inzichtelijk te maken hoe met de ontwikkelingen en onzekerheden die in de Kaderbrief beschreven zijn (inflatie, cao ontwikkeling en kapitaallasten) om wordt gegaan of omgegaan kan worden. Voor zover mogelijk zijn die ontwikkelingen beschreven in bijgevoegde begroting en zijn concrete voorstellen gedaan die in dit voorblad opgenomen zijn.

Daarnaast wordt gevraagd om duiding te geven aan de structurele gelden voor de versterking van crisisbeheersing. Dit onderwerp is opgenomen in de begroting (paragraaf 2.2, paragraaf 3.2.4 en paragraaf 6.2.1).

Algemeen

In de begroting 2024 staan de activiteiten beschreven die de veiligheidsregio voornemens is uit te uitvoeren. De kernactiviteiten van de VRGZ zijn en blijven het verzorgen van de operationele dienstverlening van brandweer en ambulancezorg, de meldkamer, het voorbereiden op en bestrijden van crises en rampen en het ondersteunen van al deze activiteiten door Bedrijfsvoering.

Naast het uitvoeren van deze kernactiviteiten benoemen we in de begroting accenten en diverse ontwikkelingen. Zo is er aandacht voor klimaatverandering, duurzaamheid, datagedreven analyse en sturing, digitalisering van de maatschappij en bescherming van de eigen organisatie tegen cybercrime. Deze onderwerpen staan al langer op de agenda. Hierop is reeds geïnvesteerd en deze zullen ook in 2024 aandacht vragen en krijgen.

Het regionaal beleidsplan omvat een periode van vier jaar en vormt de kapstok van jaarplannen en -activiteiten. Door de druk op de organisatie vanwege de inzet in de corona- en vervolgens de opvangcrisis is de ontwikkeling van het nieuwe regionale beleidsplan voor de periode 2024 – 2027 echter vertraagd. De programmabegroting 2024 en het nieuwe beleidsplan lopen nu in tijd vrijwel gelijk op.

Veel activiteiten worden ingegeven door landelijke of zelfs mondiale ontwikkelingen. Enkele grote ontwikkelingen in 2024 die effect hebben op de VRGZ zijn onder andere de landelijke versterking van crisisbeheersing en daaraan gerelateerde informatievoorziening, de realisatie van een toekomstbestendige brandweerzorg en een fundamentele heroriëntatie op het brandweeronderwijsstelsel en een daarop geïnspireerd stelsel voor crisisonderwijs. Deze “grote werken” zijn ingezet om vanaf 2023 de komende vijf jaar te realiseren en te borgen. Verschillende ontwikkelingen zullen ook hun beslag krijgen in de nieuwe Wet crisisbeheersing en brandweerzorg die in 2023 wordt verwacht. Ook het ingaan van de Omgevingswet, nu voorzien op januari 2024, zal effect gaan hebben, zowel op activiteiten van de brandweer als crisisbeheersing, ook hier is nog veel onduidelijk. Voor de regionale ambulance voorziening kan de landelijke ontwikkeling van het integraal zorgakkoord impact hebben.

Met veel activiteiten die afhankelijk zijn van bovenregionale en/of landelijke ontwikkelingen is het van belang dat de VRGZ goed verbonden is met gremia die hierin acteren. Deze deelname en daarmee de verbondenheid met landelijke ontwikkelingen is ook voor 2024 weer een belangrijk speerpunt. Met de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, die deels in 2024 effect zullen krijgen, wordt ook ingezet op een sterkere verbinding met het lokale bestuur en hoe deze vanuit een realistisch en werkbaar perspectief in te richten.

De VRGZ tracht de dienstverlening adequaat en volgens planning uit te voeren. 2024 brengt echter, zoals al in de Kaderbrief aangegeven, veel onzekerheden met zich mee. Op moment van schrijven zien we diverse autonome kostenstijgingen op ons afkomen; deze komen voort uit externe ontwikkelingen waar we niet omheen kunnen zoals de hoge inflatie, cao-ontwikkelingen en arbeidsmarktproblematiek. We zoeken nadrukkelijk naar mitigerende maatregelen – en stijgende cao kosten zullen goeddeels gecompenseerd worden via het gemeentefonds, maar inmiddels is wel duidelijk dat een uitzetting welhaast onvermijdelijk is om de huidige kerntaken te kunnen blijven uitvoeren.

Beleidskader uitzettingen

Om wijzigingen die leiden tot een financiële uitzetting van de begroting te beoordelen heeft het Algemeen Bestuur op 19 april 2018 ingestemd met een kader, waarin is beschreven welk soort uitzettingen eventueel in aanmerking komen voor een verzoek aan gemeenten tot een hogere bijdrage.

- Reguliere indexering: indexering van loonkosten en materiële kosten op basis van een vooraf vastgestelde methodiek;
- Buitengewone prijsstijgingen: prijsstijgingen, waar de VRGZ geen invloed op heeft en niet opgevangen kunnen worden binnen de reguliere indexering;
- Autonome ontwikkelingen: niet door de VRGZ beïnvloedbare stijgingen (zoals wet- en regelgeving) die voortkomen uit bestaand beleid;
- Nieuw beleid: nieuwe voorstellen die ter besluitvorming worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur via een begroting of begrotingswijziging;
- Andersoortige prijsstijgingen, die door de VRGZ beïnvloedbaar zijn, worden niet opgenomen in de conceptbegroting.

Aan de hand van dit kader kan de VRGZ een verzoek indienen bij gemeenten voor een extra bijdrage voor de genoemde categorieën.

C&R: Verwachte financiële ontwikkeling 2024 en verder

In de Kaderbrief 2024 VRGZ zijn ontwikkelingen geschetst die op de VRGZ afkomen. In de begroting zijn geen verdere mogelijkheden om dit op te lossen zonder de primaire dienstverlening aan te tasten. De hieronder beschreven autonome ontwikkelingen en wettelijke verplichtingen, die voortvloeien uit wettelijke taken van de veiligheidsregio, zijn onontkoombaar en niet beïnvloedbaar voor de VRGZ.

Overeenkomstig wat is beschreven in de Kaderbrief 2024 VRGZ is een aantal onderwerpen (inhoudelijk en financieel) geconcretiseerd in bijgevoegde begroting:

Begrotingswijziging 2023

1. Versterking Crisisbeheersing: de bijdrage vanuit het Rijk is meerjarig verwerkt in de begroting. Dat geldt ook voor de kosten met de kanttekening dat nog niet voor alle onderwerpen exact bekend is op welke wijze deze gerealiseerd worden (paragraaf 2.2, paragraaf 3.2.4 en paragraaf 6.2.1). Per

saldo verloopt dit kostenneutraal in de begroting. De wijze waarop de structurele inzet van deze middelen wordt ingezet zal voorgelegd worden aan het Algemeen Bestuur.

2. Prijsstijgingen en cao-ontwikkelingen: in de begroting is conform het “Procesvoorstel prijsstijgingen” dat is besproken in de vergadering van het Algemeen Bestuur afgelopen december voor begrotingsjaar 2023 een begrotingswijziging verwerkt. Hierin zijn de feitelijke prijsstijgingen (€ 465.000,-) die bekend waren bij het opstellen van bijgevoegde begroting en een voorstel voor de cao-ontwikkeling opgenomen gebaseerd op het principeakkoord van 28 februari 2023 (€ 2.989.000,-).

Begroting 2024

3. Reguliere indexering (die is gebaseerd op door het bestuur vastgestelde standaard uitgangspunten) van 5,10% (€ 2.340.000,-).
4. Vrijwilligersvergoedingen: het veranderende klimaat waarin we vaker worden geconfronteerd met extremer weer (zoals droogte en wind) leidt structureel tot meer incidenten. Dit extremere weer heeft, net als de energietransitie ook zijn weerslag op de complexiteit van incidenten. Hierdoor stijgt ook de gemiddelde inzetduur. Daarnaast is een groter verloop zichtbaar onder vrijwilligers en daalt de gemiddelde periode dat een vrijwilliger in dienst is. Dit is een landelijke tendens en leidt structureel tot een stijging van het aantal opleidingsuren. Deze oorzaken leiden tot een structurele stijging van de vrijwilligersvergoedingen van € 440.000,-.
5. Adviesaanvragen: Om de continuïteit en de kwaliteit van de adviesaanvragen te kunnen garanderen is een uitbreiding van de formatie van het team Veilig Bouwen nodig. Het aantal adviezen is sinds 2017 met 35% gestegen (van 1.400 naar 1.900), terwijl de formatie ongewijzigd is gebleven (zie ook paragraaf 3.1.6). Op basis van de stijging van het aantal adviezen zou 3fte extra nodig zijn. In deze begroting is een uitbreiding van 1 fte opgenomen en wordt na een jaar geëvalueerd of dit voldoende is. Deze uitzetting bedraagt € 90.000,-.
6. In 2024 start de VRGZ met de aanbesteding voor kantoorautomatisering/hostingsdiensten. Per 1 januari 2025 loopt het contract met de huidige leverancier (RAM-IT) af. Deze aanbesteding wordt samen met de GGD Gelderland-Zuid vormgegeven. Voor de aanbesteding en de implementatie worden gedurende 2024 en 2025 incidenteel extra lasten gemaakt van € 100.000,- per jaar voor de VRGZ.
7. Ontwikkeling kapitaallasten vastgoedportefeuille: De VRGZ heeft een uitgebreide vastgoedportefeuille, die de VRGZ zowel bouwkundig als financieel toekomstbestendig wil beheren. Bij een diepere analyse van het meerjarig vervangingsplan vastgoed blijkt dat de kapitaallasten in de komende jaren fors – en structureel – zullen stijgen. De stijging komt hoofdzakelijk door een onderwaardering van het vastgoed in de huidige opbouw van de kapitaallasten, veroorzaakt door het feit dat de kazernes bij overdracht van gemeenten aan VRGZ in 2014 tegen de (lagere) boekwaarde zijn overgedragen en niet tegen de (hogere) marktwaarde. Een aantal kazernes was ten tijde van de overdracht al volledig afgeschreven waardoor feitelijk geen kapitaallasten overgedragen zijn. Dit houdt in dat bij nieuwbouw ook nu ongedekte kapitaallasten ontstaan. Deze ontwikkeling wordt verder opgedreven door onder meer de stijgende rente, indexaties op bouwmateriaal en personeel, duurzaamheidseisen en algemene inflatie.

   In de komende jaren zal een aantal posten vervangen moeten worden vanwege de technische staat van de panden, de locatie ten behoeve van het primaire proces en/of duurzaamheidseisen. Naar verwachting zal in de komende jaren gemiddeld 1 kazerne per jaar vervangen worden. De ontwikkeling van de kapitaallasten is inzichtelijk gemaakt in de begroting (paragraaf 5.4.4). Daarnaast is een voorstel opgenomen in de begroting over de wijze waarop omgegaan kan worden met de lastenstijging; enerzijds door een geleidelijke stijging van de gemeentelijke

bijdrage met € 175.000,- per jaar vanaf 2025 en anderzijds door het vormen van een egalisatiereserve vanaf 2025. De egalisatiereserve heeft als doel stijgende lasten tijdelijk te dempen.

In de begroting 2024 wordt voor onderdeel 2 t/m 5 een extra bijdrage aan gemeenten gevraagd (zie Bijlage 2 voor het verloop van de bijdrage per gemeente). Binnen de begroting met het huidige dienstverleningsniveau kan dit niet opgevangen worden. Met inbegrip van bovenstaande uitzettingen is de begroting meerjarig sluitend.

In 2024 en 2025 is het resultaat € 100.000,- negatief als gevolg van de kosten voor de aanbesteding en implementatie van kantoorautomatisering en hostingsdiensten (onderdeel 6), het voorstel is om dit bedrag gedurende twee jaar te onttrekken aan de algemene reserve. Voor onderdeel 7 is het voorstel de gemeentelijke bijdrage vanaf 2025 per jaar met € 175.000,- te laten stijgen en dit na 4 jaar te evalueren.

In de Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 is zoveel mogelijk rekening gehouden met de nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de VRGZ afkomen.

RAV: Verwachte financiële ontwikkeling 2024 en verder

Het verwachte resultaat voor het programma RAV is nul, in de ramingen is uitgegaan van de afspraken die gemaakt zijn met de verzekeraars voor 2023. De onderhandelingen voor 2024 zijn nog niet opgestart.

Risico's

In paragraaf 5.1.2 van bijgevoegde begroting worden de ontwikkelingen geschetst die in de toekomst financiële risico's met zich mee kunnen brengen. De omvang van deze risico's is nu nog niet exact bekend. Wel is een stijging van de omvang van de risico's zichtbaar ten opzichte van de begroting 2023 hetgeen een logisch gevolg is van de onzekerheden met betrekking tot de oorlog in Oekraïne, inflatie etc.

Indien het Algemeen Bestuur instemt met de resultaatbestemming uit de jaarrekening 2022 is de algemene reserve conform de bestuurlijke gewenste norm van 5,0%. De verwachte beschikbare weerstandscapaciteit is niet toereikend om de geïnventariseerde en gecalculeerde risico's (zie paragraaf 5.1) te dekken.

Naarmate de gecalculeerde risico's zich daadwerkelijk voordoen zal de VRGZ hiervoor vanuit de deelnemende gemeenten gecompenseerd dienen te worden om zodoende de continuïteit van haar kerntaken te borgen dan wel vanuit het algemeen bestuur een opdracht krijgen tot een taakstelling die zoals de afgelopen jaren al kenbaar is gemaakt de kerntaken zal raken.

Procedure

Wij leggen de Jaarstukken 2022, begrotingswijziging 2023 en de concept Programmabegroting 2024 voor en verzoeken u om uw zienswijze over deze onderwerpen het liefst vóór 15 juni 2023 aan ons kenbaar te maken. Met inachtneming van uw zienswijze kunnen de Jaarstukken 2022 begrotingswijziging 2023 en Programmabegroting 2024 in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 14 september 2023 worden vastgesteld. De VRGZ dient de begroting 2024 vóór 15 september aan de Provincie te sturen.

Het Dagelijks Bestuur,

namens deze,

de voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

de secretaris,

drs. JAP VAN KASTEL

drs. J.A.P. van Kastel

Bijlage 1 Reacties kaderbrief VRGZ

Gemeente	Inhoud
West Maas en Waal Beuningen, Wijchen, Druten, Zaltbommel, Maasdriel	**Grote mate van onzekerheid inzichtelijk maken begroting** Iedere publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instantie, waaronder gemeenten en de veiligheidsregio's, hebben te maken met verschillende ontwikkelingen die een grote mate van onzekerheid met zich meebrengen. Daar zal iedere instantie op moeten anticiperen, het is daarom belangrijk om inzichtelijk te maken hoe met deze onzekerheden om wordt gegaan of omgegaan kan worden, zodat we gezamenlijk vooruit kunnen kijken. Echter, concrete uitwerkingen wat deze onzekerheden op financieel of organisatorisch gebied voor de veiligheidsregio tot gevolg kunnen hebben, wordt niet beschreven. In de conceptbegroting 2024 verwachten we daarom een concretere uitwerking daarvan. We verwachten een sluitend stuk. Daarnaast wenst de raad om een reële doorvertaling te maken van de financiële risico's in de begroting. Verder wil de raad dat de VRGZ ontwikkelingen die de VRGZ financieel raken blijft monitoren en zoveel als mogelijk binnen de bestaande budgetsystematiek opvangt. *Voor zover mogelijk zijn die ontwikkelingen beschreven in bijgevoegde conceptbegroting en zijn concrete voorstellen toegelicht in deze Raadsbrief. Een aantal ontwikkelingen zoals de inflatie is nog niet in kaart te brengen.* +Beuningen + Zaltbommel +Maasdriel: Tot slot gaan we ervan uit dat de BRN-normering van 4,94% volgens besluitvorming AB, wordt aangehouden. *De BRN methodiek is opgenomen in de conceptbegroting.* +West Maas en Waal: In de toekomst wenst de raad dat bij duiding en risico's een indicatieve reikwijdte wordt aangegeven van de noodzakelijke kosten zodat vroegtijdig daarop kan worden geanticipeerd. *Zie antwoord hierboven ten aanzien van de onzekerheden in de begroting.* +Zaltbommel: Het is u bekend dat in een aantal kernen van de gemeente Zaltbommel de opkomsttijden van de ambulance nog steeds reden zijn tot grote zorg. In eerdere schrijvens hebben wij u daarover bericht. Er is sinds vorig een jaar een kleine positieve trend waarneembaar maar de zorgen zijn hiermee voor ons nog niet weggenomen. In een eerder bericht is door uw RAV aangegeven dat gewerkt wordt aan uitbreiding van de paraatheid. Wij zijn benieuwd of dit inmiddels is gelukt en of dit leidt tot resultaat. We worden hier dan ook graag van op de hoogte gehouden en zullen de resultaten nauwlettend blijven volgen.
Nijmegen	Positieve zienswijze op de kaderbrief 2024. Op een aantal punten zouden wij graag meer duiding willen hebben: Voor wat betreft de vluchtelingencrisis heeft de VRGZ aangegeven dat de inzet van de Veiligheidsregio's stopt medio 2023. Het college zou graag meer duiding zien op de afhechting van deze taak. Hoe zeker is dat en hoe wordt dit geëvalueerd richting de toekomst? En welke middelen zijn (tijdelijk) verworven en ingezet, die vanaf 2024 wegvallen? In de kaderbrief wordt gesproken over structurele gelden voor de versterking van crisisbeheersing, met name voor langdurige crises. Kan de VRGZ al meer duiding geven over de invulling daarvan en wat dit eventueel betekent voor de taak van gemeenten? Ook de economische situatie (inflatie en renteontwikkeling) wordt aangehaald. Los van de financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten in de GR, zouden wij graag een meer inhoudelijke beoordeling zien waaruit duidelijk wordt wat dit betekent in termen van veiligheidsrisico's. *De kosten die samenhangen met inzet voor de opvang van ontheemden en asielzoekers verlopen voor de VRGZ kostenneutraal. De verwachting is dat vanaf 2024 de werkzaamheden en daarmee ook de kosten en opbrengsten zullen vervallen conform afspraak met het Rijk.*

	De bijdrage vanuit het Rijk voor de versterking van crisisbeheersing is meerjarig verwerkt in de begroting. Dat geldt ook voor de kosten met de kanttekening dat nog niet voor alle onderwerpen exact bekend is op welke wijze deze gerealiseerd worden (paragraaf 2.2, paragraaf 3.2.4 en paragraaf 6.2.1). Per saldo verloopt dit kostenneutraal in de begroting. De wijze waarop de structurele inzet van deze extra middelen wordt ingezet zal voorgelegd worden aan het Algemeen Bestuur.
Buren	Wij vragen aandacht voor de volgende onderdelen van de kaderbrief: - Inzake de onzekerheid van diverse ontwikkelingen en risico's schrijft u dat het de vraag is of de extra lasten tijdig inzichtelijk zijn. Diverse kosten in het kader van de Wet open overheid zijn hier een voorbeeld van. Als gemeente ontvangen wij hier extra middelen voor, echter is het onduidelijk of de kosten van alle GR-en en de lokale kosten hiermee gedekt zijn. Wij verzoeken u om deze en soortgelijke lasten, waar mogelijk, inzichtelijker te maken middels een inschatting van (brandbreedte van) de financiële impact en het effect hiervan op de gemeentelijke bijdrage. *In bijgevoegde conceptbegroting heeft de VRGZ de extra lasten op diverse onderwerpen in beeld gebracht. Voor de WOO is het op dit moment nog te vroeg om een reële inschatting te maken.* - Inzake de Omgevingswet schrijft u dat de effecten van de volledige implementatie zich kunnen vertalen in benodigde capaciteit en een aangepast niveau van adviseurs, afgestemd op nieuwe uitdagingen. Gezien de lange aanloop tot dusver, verzoeken wij u om dit inzichtelijker te maken, door middel van een inschatting van de (bandbreedte van) de financiële impact. *De Omgevingswet ziet veiligheid als een belangrijk deel van de fysieke leefomgeving. Omgevingsplannen moeten daarom expliciet rekening houden met het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises en de geneeskundige hulpverlening.* *Dat vraagt in de advisering naast de klassieke brandweerthema's ook meer aandacht voor de zorg- en multidisciplinaire thema's. Daarbij is de veiligheidsregio niet altijd de inhoudelijke expert maar heeft deze wel een rol vanuit de (multidisciplinaire) netwerkfunctie. Samen met de brandweer wordt invulling aan deze adviespositie van de veiligheidsregio gegeven. Hierbij is naast inzet van de Brandweer extra inzet voor advisering nodig van de sector Crisisbeheersing. De omvang van de inzet is op dit moment nog niet duidelijk.*
Berg en Dal	De gemeenteraad heeft kennis genomen van de kaderbrief en ziet graag dat de VRGZ de onzekerheden voor de begroting 2024 inzichtelijk maakt. Hieronder staat het bezwaar nader gemotiveerd. **Maak onzekerheid begroting inzichtelijk** Door de hoge inflatie en de daarmee gepaard gaande stijgende kosten, in combinatie met krapte op de arbeidsmarkt, nieuwe eisen en taken, geeft de Kaderbrief VRGZ 2024 een onzeker beeld over de financiële toekomst en begroting van 2024. Deze onzekerheden zijn niet uniek voor de VRGZ. Hoewel de raad enerzijds begrip heeft voor de omstandigheden, vindt zij wel dat de VRGZ – net als ieder andere publiekrechtelijke instantie – tot een gedegen en overzichtelijke begroting dient te komen voor 2024. Mogelijke kosten en verhogingen dienen te worden berekend en aan betrokken gemeenten inzichtelijk worden gemaakt. Daarnaast wenst de raad om een reële doorvertaling te maken van de financiële risico's in de begroting. Wij willen in principe vasthouden aan de vaste afspraak, dat de VRGZ de verhoogde kosten zoveel mogelijk zelf binnen de bestaande budgetsystematiek inclusief toegestane indexering opvangt. Indien dit door externe omstandigheden en ontwikkelingen echt niet mogelijk lijkt te zijn (en als dekking wordt gedacht aan een extra bijdrage van de gemeenten), verwachten wij een goed onderbouwd voorstel voor de beoogde dekking van deze extra kosten

	Zie antwoorden hierboven **Verbetering informatieveiligheid** Aangezien meerdere gemeenten in het Rijk van Nijmegen, die tevens onderdeel uitmaken van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, zich momenteel net als de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid bezig houden met het verbeteren van hun informatieveiligheid, roepen wij u op om slimme manieren van samenwerken te onderzoeken, bijvoorbeeld bij het hosten van de IT-infrastructuur. Mogelijk kunnen hierdoor onnodige kosten worden voorkomen en kunnen betrokken gemeenten, ICT Rijk van Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid samen profiteren van een hoger veiligheidsniveau dan zij afzonderlijk zouden bereiken. *Het verbeteren van de informatieveiligheid is ook voor de VRGZ een speerpunt. Per 1 januari 2023 voldoet de VRGZ aan de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) volwassenheidsniveau 3. Dit conform de afspraken die in het Veiligheidsberaad in 2022 met alle veiligheidsregio's zijn afgesproken. De ambitie van de VRGZ is echter om te voldoen aan niveau 4. Dit om voorbereid te zijn om een toekomst waarin een mogelijke vitaalverklaring van de sector voor aanvullende eisen gaat zorgen. Net als in 2023 zal ook in 2024 het onderwerp Informatieveiligheid daarom hoog op de agenda staan. De VRGZ zet daarbij in op samenwerking met de diverse betrokken partners waar mogelijk.* **Energieneutraal** Ten slotte hebben wij begrepen dat u voornemens bent om uw vastgoed (in overeenstemming met het Klimaatakkoord) tot 2050 energieneutraal te maken. Onze gemeente streeft er echter naar om in 2050 klimaatneutraal te zijn, maar liever nog in 2040. Wij willen maximaal inzetten op duurzaamheid en daarbij zelf het goede voorbeeld geven. Wij vragen u derhalve om te onderzoeken hoe verduurzaming van uw vastgoed in de gemeente Berg en Dal tot 2040 gerealiseerd zou kunnen worden (en welke kosten hiervoor zouden ontstaan). *Uit de doorkijk wat betreft de verduurzaming van het vastgoed blijkt dat de VRGZ voor een grote financiële en technische opgave staat om de gehele portefeuille van BENG (bijna energieneutraal gebouw) naar ENG (energieneutraal gebouw) te krijgen. Een versnelling vraagt extra investering. Het mandaat voor een dergelijke opdracht ligt bij het Algemeen Bestuur.*
Culemborg	**Kaderbrief 2024** De rode draad is de grote mate van onzekerheid. De VRGZ gaat in financiële zin een onzekere toekomst tegemoet. De genoemde ontwikkelingen met bijbehorende risico's gaan de komende jaren voor grote financiële onzekerheid zorgen. De factoren die meespelen zijn omvangrijker qua impact en onvoorspelbaarheid en tegelijkertijd minder beïnvloedbaar dan voorgaande jaren. **Een onzekere financiële toekomst** De VRGZ geeft aan zoveel mogelijk binnen de bestaande budgetsystematiek op te vangen, hoewel het de vraag is of ontwikkelingen en risico's tijdig en waar mogelijk volledig inzichtelijk zijn. Het verzoek is om zo spoedig mogelijk zodra de definitieve indexcijfers bekend zijn dat deze aan de deelnemende gemeenten worden gecommuniceerd. Dus voordat begroting 2024 aan de deelnemers wordt voorgelegd. Daarnaast het verzoek om inzicht in de maatregelen die worden genomen om de kosten zo veel mogelijk te beperken. Tevens is er de behoefte om inzicht te krijgen welke kostenstijgingen voortkomen uit nieuw beleid en welke kosten stijgingen voortkomen uit externe factoren waar geen invloed op is. Verder moeten budgetoverschrijdingen zoveel mogelijk in de eigen bedrijfsvoering worden opgevangen. Wanneer toch sprake is van onvoldoende middelen dan, wil de gemeente Culemborg hier tijdig over worden geïnformeerd. Dit kan namelijk betekenen dat de gemeente in de begroting 2024 extra middelen moet opnemen voor de bijdrage aan de VRGZ.

	Zie antwoorden hierboven.
Heumen	In de Kaderbrief worden verschillende ontwikkelingen en risico's geschetst, welke onzekerheden met zich mee brengen. Het is van belang om inzichtelijk te krijgen wat de (financiële) gevolgen zijn van deze ontwikkelingen en risico's. Deze concrete uitwerkingen missen we nu nog. Wij vragen de VRGZ nadrukkelijk om in de conceptbegroting 2024 een concreter beeld te geven van de gevolgen en financiële risico's. Daarnaast is het van belang dat getracht moet worden eventuele kostenverhogingen zoveel als mogelijk binnen de budgetsystematiek op te vangen. Bovenal merken wij op dat de VRGZ eerder heeft aangegeven niet meer te beschikken over voldoende algemene reserves en mede daarom werkt met een beleidsarme begroting. Juist om die redenen is het aanbieden van een Kaderbrief 2024 met vele financiële onzekerheden alarmerend. Het is dus te verwachten dat, gelet op de in de Kaderbrief genoemde onzekerheden, er flinke tekorten gaan ontstaan. Dat vraagt om meer duidelijkheid en een vooruitziende blik. *Zie antwoorden hierboven.* Daarnaast vragen wij aandacht voor de visie op de brandweerzorg. De brandweer is gestart met de ontwikkeling van een visie op de brandweerzorg voor de jaren 2023-2027. Ons inziens is brandweerzorg continu in ontwikkeling in een snel veranderende maatschappij. Dit hoort volgens ons bij de dagelijkse praktijk. Het maakt de kaderbrief duidelijker als er dan ook een visie wordt gegeven. Wat betreft de vastgoedportefeuille en duurzaamheid merken wij op dat: • De kazernes zijn vanaf eind december 2013 gefaseerd overgegaan van de gemeenten naar de VRGZ. Sindsdien geeft u aan dat er iets moet gebeuren. Wanneer komt er een voorstel waar wij als gemeente de toekomst mee in kunnen? *In bijgaande conceptbegroting zijn consequenties in beeld gebracht en is een dekkingsvoorstel opgenomen voor de stijgende kapitaallasten.* • In 2022 heeft de VRGZ de eerste stappen gezet om te komen tot een meerjarige visie op duurzaamheid. Waarom wordt deze visie niet gedeeld in deze kaderbrief? *In de jaarrekening 2022 (paragraaf 4.4.3) is de visie opgenomen. In 2023 zal dit verder geconcretiseerd worden.*
Neder-Betuwe	Wij hebben kennis genomen van de Kaderbrief 2023. Wij stemmen in met de Kaderbrief. Als kanttekening willen wij wel twee zaken meegeven. 1. Het percentage waar de gemeenten voor gecompenseerd worden vanuit het Rijk, staat niet in verhouding met de huidige inflatie. 2. In de Kaderbrief geeft u aan dat we een onzekere financiële toekomst tegemoet gaan en dat het de vraag is of de extra lasten op tijd inzichtelijk zijn. We missen een toelichting over de wijze waarop we als gemeente begrotingswijzigingen mogen verwachten. Graag ontvangen we uw reactie op deze twee punten. *Wij herkennen het beeld dat de indexatie vanuit het Rijk op dit moment niet voldoende is om de inflatie op te vangen.* *Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met het voorstel om een begrotingswijziging in te dienen voor 2023 en deze wijziging gelijktijdig aan te bieden met de conceptbegroting 2024.*
West Betuwe	Wij geven een zienswijze op de Kaderbrief 2024. Wij vragen om meer duidelijkheid over de volgende onderdelen van de Kaderbrief: - Inzake de vastgoedportefeuille schrijft u dat de kapitaallasten de komende jaren fors stijgen. De oorzaak hiervan is volgens u dat de kazernes tegen boekwaarde zijn overgedragen van de gemeenten aan de VRGZ, niet tegen marktwaarde. Wij constateren dat de oorzaak van de forse stijging niet de overdracht tegen boekwaarde is, maar het feit dat er weinig of geen

	kapitaallasten zijn overgedragen vanuit de gemeenten richting de VRGZ. Voor onze gemeente is dit echter nagenoeg niet het geval. In de drie rechtsvoorgangers van de gemeente West Betuwe zijn namelijk vier nieuwgebouwde kazernes opgeleverd, die zijn overgedragen aan de VRGZ. Desondanks loopt de vergoeding vanuit onze gemeente niet af, als gevolg van jaarlijks steeds lagere rentelasten. In plaats daarvan betaalt West Betuwe een stijgende vergoeding, doordat geen rekening gehouden wordt met de aflopende boekwaarde en wel met een jaarlijkse indexering. Om die reden verzoeken wij u om inzichtelijk te maken hoe eventuele budgettekorten in dit kader gedekt zullen worden en, indien hiervoor extra middelen vanuit de gemeenten gevraagd worden, op basis van welke verdeelsleutel dit plaatsvindt. *In bijgaande conceptbegroting zijn consequenties in beeld gebracht en is een dekkingsvoorstel opgenomen voor de stijgende kapitaallasten.* - Inzake de Omgevingswet schrijft u dat de effecten van de volledige implementatie zich kunnen vertalen in benodigde capaciteit en een aangepast niveau van adviseurs, afgestemd op nieuwe uitdagingen. Gezien de lange aanloop tot dusver, verzoeken wij u om dit inzichtelijker te maken, door middel van een inschatting van de (bandbreedte van) de financiële impact. *De Omgevingswet ziet veiligheid als een belangrijk deel van de fysieke leefomgeving. Omgevingsplannen moeten daarom expliciet rekening houden met het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises en de geneeskundige hulpverlening.* *Dat vraagt in de advisering naast de klassieke brandweerthema's ook meer aandacht voor de zorg- en multidisciplinaire thema's. Daarbij is de veiligheidsregio niet altijd de inhoudelijke expert maar heeft deze wel een rol vanuit de (multidisciplinaire) netwerkfunctie. Samen met de brandweer wordt invulling aan deze adviespositie van de veiligheidsregio gegeven. Hierbij is naast inzet van de Brandweer extra inzet voor advisering nodig van de sector Crisisbeheersing. De omvang van de inzet is op dit moment nog niet duidelijk.*

Bijlage 2 Verloop gemeentelijke bijdrage per gemeente

Gemeenten	Aantal inwoners*	Gemeentelijke bijdrage 2023	Prijsstijging (1)	Loonsomstijging (2)	Vrijval bestemde reserve prijsstijging (3)	Gewijzigde gemeentelijke bijdrage 2023
Berg en Dal	35.320	2.452.216	26.883	172.745	-15.602	2.636.242
Beuningen	26.568	1.491.016	16.345	105.034	-9.487	1.602.908
Buren	27.628	2.264.208	24.822	159.501	-14.406	2.434.125
Culemborg	29.620	2.074.171	22.738	146.114	-13.197	2.229.826
Druten	19.518	1.143.414	12.535	80.547	-7.275	1.229.221
Heumen	16.795	1.277.414	14.004	89.987	-8.128	1.373.277
Maasdriel	26.040	1.863.681	20.431	131.286	-11.858	2.003.540
Neder-Betuwe	25.545	1.717.084	18.824	120.959	-10.925	1.845.942
Nijmegen	182.000	14.740.790	161.599	1.038.406	-93.789	15.847.006
Tiel	42.600	2.805.328	30.754	197.620	-17.849	3.015.853
West Betuwe	52.633	4.189.183	45.925	295.104	-26.654	4.503.558
West Maas en Waal	19.850	1.524.310	16.710	107.379	-9.698	1.638.701
Wijchen	41.522	2.697.137	29.568	189.998	-17.161	2.899.542
Zaltbommel	30.500	2.195.894	24.073	154.688	-13.971	2.360.684
Totaal	**576.139**	**42.435.846**	**465.211**	**2.989.368**	**-270.000**	**45.620.425**

* Bron: inwonersaantallen uit de Begrotingsrichtlijnen 2024 voor gemeenschappelijke regelingen in de regio Nijmegen (BRN).

Gemeenten	Aantal inwoners*	Gewijzigde gemeentelijke bijdrage 2023	Prijsstijging 2023 (3)	Index 2024 (5,10%)	Toename advies aanvragen (4)	Vrijwilligers vergoeding (5)	Gemeentelijke bijdrage 2024
Berg en Dal	35.320	2.636.242	15.602	135.244	5.201	25.426	2.817.715
Beuningen	26.568	1.602.908	9.487	82.232	3.162	15.460	1.713.249
Buren	27.628	2.434.125	14.406	124.875	4.802	23.477	2.601.685
Culemborg	29.620	2.229.826	13.197	114.394	4.399	21.506	2.383.322
Druten	19.518	1.229.221	7.275	63.061	2.425	11.856	1.313.838
Heumen	16.795	1.373.277	8.128	70.452	2.709	13.245	1.467.811
Maasdriel	26.040	2.003.540	11.858	102.785	3.953	19.324	2.141.460
Neder-Betuwe	25.545	1.845.942	10.925	94.700	3.642	17.804	1.973.012
Nijmegen	182.000	15.847.006	93.789	812.981	31.262	152.840	16.937.880
Tiel	42.600	3.015.853	17.849	154.719	5.950	29.087	3.223.458
West Betuwe	52.633	4.503.558	26.654	231.041	8.885	43.436	4.813.574
West Maas en Waal	19.850	1.638.701	9.698	84.068	3.233	15.805	1.751.505
Wijchen	41.522	2.899.542	17.161	148.752	5.720	27.966	3.099.141
Zaltbommel	30.500	2.360.684	13.971	121.108	4.657	22.768	2.523.187
Totaal	**576.139**	**45.620.425**	**270.000**	**2.340.212**	**90.000**	**440.000**	**48.760.837**

Gemeenten	Aantal inwoners*	Gemeentelijke bijdrage 2024	Toename kapitaallasten (6)	Gemeentelijke bijdrage 2025	Toename kapitaallasten (6)	Gemeentelijke bijdrage 2026	Toename kapitaallasten (6)	Gemeentelijke bijdrage 2027
Berg en Dal	35.320	2.817.715	10.113	2.827.828	10.113	2.837.941	10.113	2.848.054
Beuningen	26.568	1.713.249	6.149	1.719.398	6.149	1.725.547	6.149	1.731.696
Buren	27.628	2.601.685	9.337	2.611.022	9.337	2.620.359	9.337	2.629.696
Culemborg	29.620	2.383.322	8.554	2.391.876	8.554	2.400.430	8.554	2.408.984
Druten	19.518	1.313.838	4.715	1.318.553	4.715	1.323.268	4.715	1.327.983
Heumen	16.795	1.467.811	5.268	1.473.079	5.268	1.478.347	5.268	1.483.615
Maasdriel	26.040	2.141.460	7.685	2.149.145	7.685	2.156.830	7.685	2.164.515
Neder-Betuwe	25.545	1.973.012	7.081	1.980.093	7.081	1.987.174	7.081	1.994.255
Nijmegen	182.000	16.937.880	60.789	16.998.669	60.789	17.059.458	60.789	17.120.247
Tiel	42.600	3.223.458	11.569	3.235.027	11.569	3.246.596	11.569	3.258.165
West Betuwe	52.633	4.813.574	17.276	4.830.850	17.276	4.848.126	17.276	4.865.402
West Maas en Waal	19.850	1.751.505	6.286	1.757.791	6.286	1.764.077	6.286	1.770.363
Wijchen	41.522	3.099.141	11.123	3.110.264	11.123	3.121.387	11.123	3.132.510
Zaltbommel	30.500	2.523.187	9.055	2.532.242	9.055	2.541.297	9.055	2.550.352
Totaal	**576.139**	**48.760.837**	**175.000**	**48.935.837**	**175.000**	**49.110.837**	**175.000**	**49.285.837**